

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četiristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Kranjski deželni predsednik.

Iz zanesljivega vira se nam poroča iz Ljubljane 10. februarja:

Strastni napadi na Wurzbach-a v ustavovernih časopisih napotili so ministerstvo, t. j. ministra Lasser-ja, po privatnem potu pri slovečih tukajšnjih ustavovercih se informirati, koliko je resnice na časniških napadih. Poročalo se je ministru, da Wurzbach nima nobene eneržije in da je le on kriv, ka pri poslednjih volitvah si niso ustavoverci večino pridobili v kranjskem deželnem zboru. Sploh se je njegovo uradovanje, posebno tudi njegova umazanost ostro grajala. Vsled tega poklical je g. min. Lasser telegrafično Wurzbach-a na Dunaj, ta pa se ni posebno podvzval s potovanjem, česar nasledek si je lahko domislil; torej se je izgovarjal z bolehnostjo in potovanje od dneva do dneva odlagal kljub večkratnim telegrafičnim pozivom. Nekega dne se vendar napoti. Ko se je že bil odpeljal z brzovlakom, pride telegram, da Wurzbach-u ni več treba na Dunaj; menda se je bilo ne čakaje na njegovo opravičenje odločilo, da bo odstavljen. Wurzbach pride na Dunaj, ne ravno milostivo sprejet od g. Lasser-ja, kteremu je brezuspešno skušal dokazati, da je storil med volitvami, kar le mogoče, da bi ustavoverni stranki pripomogel k zmagi, vendar se to na Kranjskem ne da doseči. Pri tej priložnosti je g. Wurzbach ministru Lasser-ju po imenih našteval vse svoje polit. uradnike, ki so se volitve bili zdržali. Ta gentlemenski čin dosti zaznamuje značaj Wurzbach-ov. Min. Lasser se ni dal prepričati, ka bi na Kranjskem nemogoče bilo, Slovence spraviti v manjšino. In zakaj je min. Lasser tako trdne vere v zmago ustavovercev? Krivi prorok, ki mu je to vero v glavo vcepil, je — dr. Suppan. Ta mož že dolgo hrepeni po najvišjem mestu v naši deželi. Po poslednjih volitvah je bil designiran za deželnega glavarja; dekret je že spisan ležal na mizi min. Lasser-ja, samo cesarskega podpisa je še manjkalo. Ko pa je pri ljubljanski volitvi se vložil protest od narodne strani proti veljavi volitve in se je vsled zmage narodne stranke v dež. zboru bala, da bi se zavrgla volitev dr. Suppan-a, se ministerstvo ni upalo, cesarju tega moža nasvetovati in ena nada Suppan-a je splavala po vodi. Od tistega časa pa je začel z vso silo se potegovati za mesto dež. predsednika; in odtod izvirajo vsi napadi na Wurzbach-a. Kot ud državne sodnije mudil se je v najnovejšem času 14 dni na Dunaji. Ta čas je rabil si pridobiti zaupanje ministrov, kterim je obljubil, v kranjskem deželnem zboru, ako se razpusti, pri novih volitvah večino ustavovercem pridobiti. Razvijal je tako-le svoj „Operations-Plan“: od kmečkih občin bo voljenih 14 narodnih, 2 ustavoverska poslanca (Kočevje), v mestni skupini k večemu 1 naroden, (v Kranji), vsi drugi ustavoverci. Ko bi pa tudi tudi v Novem mestu in Tržič-u ali Idriji zmagali Slovenci, potem razpušča pred začetkom dežel. zbora trgovsko in obrtnijsko zbornico, tako da teh 2 narodnih poslancev ne bo v deželnem zboru, tedaj večina nemškutarska in vsled tega tudi deželni odbor po večini ustavoveren. Tako se glase dr. Suppan-ova obetanja. Wurzbach si tega ni upal obetati, tedaj je moral prositi za demisijo in imenovan bo

za deželnega predsednika kranjske dežele — dr. Suppan? mogoče; pa jako se dvomi nad tem tudi v ustavovernih krogih in od mnogo strani se čuje, da utegne na mesto Wurzbach-a priti deželni svetovalec g. Roth. Vederemo.

Bogatstvo Rusije.

Kakor posamezni človek, kteri si v premoženji opomore, postaja neodvisnejši, svobodnejši, učenejši, in vsled tega njegov vpliv na druge raste: tako tudi narodom, državam daje narodno blagostanje moč, iz narodnega blagostanja izrasta narodom omika, iz obeh teh svoboda. To nas uči zgodovina Angležev, Amerike, zdanje Nemške itd. In po tem izpoznanju se ravnamo tudi mi, mali narod slovenski, ker od nekda delajo naši rodoljubi poleg političnega vzbujevanja tudi za zboljšanje kmetovalstva in obrstva, in zdaj smo začeli pomišljati še dalje: na hramilnice, založnice, zavarovalnice, banke. Ni eno ni drugo ne ide brž, vse kar raste, mora se prej sejati, mora se gojiti, za vse mora se dorast s potrpljivostjo čakati.

Ali kaj bi nam v narodno-političnem obziru pomoglo, ako vse to dosežemo, mi mali narod, mi mali del velikega Slovanstva, ako ne bi tudi drugi naši soplemeniki, naši moralni zavezniki isto dosegali, česar si želimo mi. Nas same bi tudi materialno blagostanje ne rešilo narodne smrti.

Kako vzbudljivo, kako tolažljivo mora torej za nas biti, da vidimo, kako so tudi naši bratje ali že dosegli blagostan, kakor Čehi, ali marljivo na tem polju napredujejo kakor Jugoslovani na pr. Srbi v kneževini. Posebno pa nas mora k delu vzbujati in k skrbi da bodemo vredni vrstniki drugih soplemenikov, ki se mogo tudi na svojo moč oslanjati, posebno nam mora nadejo na svobodno bodočnost živo ohraniti, če vidimo kako naš samostalni, največji slovanski brat ruski narod materialno napreduje. Ogledimo si ta ruski napredek.

Zadnji ruski državni proračun (budget) nam kaže kako so se ruske finance zboljšale. Proračun izkazuje več dohodkov nego stroškov. Že nekoliko let sem se je „nedostatek“ (deficit) od leta do leta zmanjševal in letos je celo izginil, a ne vsled zmanjšanja državnih stroškov — ministerstvom morarstva, vojništva in poduka je celo več denarjev odsojenih. Preobraženje vojske in kopičenje ogromnega novega gradiva za vojsko in vojno brodogradnjo mnogo denarja zahteva, tudi so častnikom plače jako pomnožene. In kljub temu deficit ponehuje in „promen“ ali aži jo pada. Kaj je temu vzrok? Pomnoženje državnih dohodkov in sploh zboljšanje narodnih ekonomičnih zadev. Narodna politika ruske vlade v notranjih zadevah, nekoliko let sem, in razprostranje železnice sta povzdignila rusko obrtnijo, trgovino in kmetijstvo. Veliko pripomorejo k temu, in zlasti k zboljšanju kurzov, nove banke, ki se v tolikem številu snujejo, da se skoraj v vsaki številki ruskih novin privoljenje vlade za kak novi denarni zavod čita.

Številke o izvaževanju žita iz Ruskega od leta 1861 do 1870 naj bolje dokazujejo, kako se je povzdignilo kmetijstvo in izvozna kupčija z njim.

Leta 1861. se je izvezilo 9 milijonov 607.243 „četrta“ žita, to je, za 68 milijonov 109.431 rub-

ljev srebra (rubelj srebra velja 1 goldinar 62/2 bankearjev našega denarja); leta 1868. 12 milijonov 220.311 četrta, to je, za 73 milijonov 537.549 rubljev srebra; leta 1870. 21 milijonov 67.763 četrta, to je, za 162 milijonov 757.777 rubljev srebra. Ta leta so navlaš zato vzeta, ker so bila srednje letine.

Lanjsko leto je bila v zapadni Evropi — izvzemši Španjsko, toda ta ničesa ne izda ker nikdar žita ne izvozuje — tako slaba letina, da že dolgo ne tako, pa tudi na Ogorskem ni bilo bolje in Severna Amerika je v razmeri k drugim letom tudi malo pridelala. Ogorska ni imela niti vagana svojega žita za oddati, ampak ga je po Donavi celo vvažavala.

Vsa nada zapadne Evrope se je tedaj k Rusiji obrnila, da jej napolni prazne hrame. Rusija sicer, izvzemši kišenevski okraj v Besarabiji, tudi ni imela dobre letine, — moča je polovico setve vzela, — pa vendar je imela še toliko „lišnega“ (od več) žita, da je napasla vso zapadno Evropo s svojim izobiljem. Toliko žita se je lansko jesen iz Ruskega na Francosko in Angleško pripeljalo, da so o začetku tega leta v Parizu in Londonu žitne cene začele padati. Rusko žito na Angličanskem zdaj tako rolo igra, da angleški trgovci ne računajo več na svoj „quarter“, ampak na rusko „četrta“. Kar se nam posebno važno zdi pri tem, je to, da Rusija tudi v slabih letih more toliko žita izpeljati, da poravna „nedostatek“ zapadne Evrope. Ogrji so si nekda na svoje izobilje v žitnem pridelku mnogo domišljevali, pa zdaj že priznavajo, da niso to, kar so si mislili. „Pester Lloyd“ je h koncu lanjskega leta tele besede izrekel: „Dozdaj so se štele štiri dežele, ko žitne preskrbnice (kornkammern) Evrope: Ruska, Turška, Ogorska in Amerika, pa Ogorska in Turška niste opravičili tega imena; žitni preskrbnice Evrope se smete imenovati samo Ruska in severna Amerika.“ Se ve da bi se iz Rusije ne bile moglo tako hitro toliko žita izpeljati, ako bi ne bilo ogromnih železnic, ki iz najoddaljenih krajev Rusije hitro prepeljejo tje, kjer je treba, to kar kje ostaje.

Gotovo je da bode ta blagostan v Rusiji z mladim narodom rastle in imel svetovni vpliv — tudi v politiki.

Postava o volitvah za silo.

Državnemu zboru je Lasser predložil postavo ki hoče biti nova zanjka nov „strik“, kterega Nemci mislijo Slovanom okolo vratu vreči, da bi jih v nebesa svoje trble ustave zavlekli in po sili „izveličali.“ Ako bode ta postava kmalu potrjena (upamo da vendar Slovenci, Tirolci in — Poljaki ne bodo z glasovanjem za-njo sami sebi grob kopali) obrnila se bode takoj tudi proti nam Slovincem. Zarnik bode „mandat izgubil“, ker ne ide v državni zbor. Tako bode moral po tej postavi neposredno od volilcev kmetijskih občin na Kranjskem naravnost poslanec za državni zbor voljen biti. Ne dvomimo, da bodo kranjski volilci zopet Zarnika volili, in ustavoverci se bode (kakor pri nas tudi drugje) prepričali, da tudi ta „za silo“ podpora omahljivega njihovega poslopja ne bode mogla padea ustaviti. Postava se glasi: „Ako iz deželnega zbora v državni zbor voljeni poslanci v času zasedanja državnega zbora svoj mandat kot deželni ali državni poslanci odlože ali se vsled

dolgega zadržanja imajo smatrati za izstopljene, more cesar nove votitve neposredno pokrajih, mestih in skupščinah (§ 7), ki imajo pravico v deželni zbor voliti, po naredbi postave o neposrednih volitvah za državni zbor ukazati.“

„Politik“ o tem piše: „S tem nimamo mi Čehi mnogo opraviti. Našim dobrim prijateljem od ustavoverne stranke je šlo za to, da nas dobe, ker so razumni dosti, da vidijo, da se celo cislajtansko vprašanje suče okolo Česke, naj se trudijo kakor hočejo, to deželo prezirati. Zato jim je prišla genijalna misel v glavo, volitvam manjšine veljavo dati, ker imamo mi večino. Pred nami ležeča posilna volilna postava se ozira samo na one državne poslance, kateri ne rabijo svojega mandata. Do sedaj se je moralo v slučaju „dolgega zadržanja“ izreči, da je z mandatom pri kraju in ukazati novo volitev v deželnem zboru ali njegov razpust. To je bilo prepočasno, cislajtanski konstitucionalizem ne trpi dolgih obrokov in hoče hitreje delati. Do sedaj se je direktno volilo, ako se je deželni zbor branil voliti v državni zbor, kakor na Českem; sedaj se bodo smele direktne volitve tudi razpisati, ako deželni zbor voli, pa voljeni mandata ne izvršujejo. To je bistvena dolžba nove postave. Ne sme se pa prezreti, da se direktne volitve lahko tudi ukažejo, ako državni poslanci mandate svoje odlože. To namerava izbrisovanje deželnih mej v državi Avstriji. Mi Avstriji, ki je iz posameznih dežel nastala, srečo in dobro zdravje želimo na tem potu. Državopravne opozicije pa ta postava zdrobila ne bode, kajti ona ima večino ljudstva za seboj in lahko direktno ravno tako svoje zastopnike voli, kot indirektno. Samo pripuščenje propadlih kandidatov bi bil izdaten pomoček. To je politika polovičnih naredeb, čez katere ves svet pri nas toži. Zakaj ne puste ustavovercem svobodnega postopanja, ako je njih delovanje državi koristno? Toda k ustanovitvi parlamentarizma je treba parlamenta in ta se na dani podlogi ne da vkup spraviti. S Česko ni nič začeti, obrnejo se toraj proti onim frakcijam državopravne opozicije, ki so v državni zbor prišle. Računjeno je na Poljake Tirolce, Slovence itd., kateri bodo gotovo se podvzivali pomagati, da se ta postava uvede, da jim ne bode treba pomišljevati, ali bi šli v državni zbor ali ne. Polagamo torej posilno volilno postavo državopravni opoziciji v državnem zboru na srce.“

Domače in slovanske novosti.

— Slavnemu **ruskemu** pisatelju **Pogodinu** je pisal Franc **Palacky** ob priliki petdesetletnice Pogodinovega javnega delovanja sledeče pomenljivo pismo: „Prečestiti gospod in prijatelj! Iz časopisov razvidim, da se Vaši prijatelji in čestitelji in mislim sploh celi ruski narod, pripravljajo te dni poslati petdesetletnico Vaše literarne in vednostne delavnosti. Znam čestiti, in ceniti vem take dogodke, kajti tudi meni je bilo dano z bogom dočakati tak čas pred petimi leti, dasiravno samo v domačem krogu in v mnogo manj imenitnih razmerah. Pa saj je tudi Vaše delovanje širje in znamenitniše ko moje, ki je omejeno s tesnimi mejami moje domovine. V družbi z rajnimi prijatelji moje mladosti, Kollarom, in Šafarikom, bili ste prvi in najdelavniši buditelj in razširjevalatelj blage ideje narodnosti in vzajemnosti slovanske. Obrnil sem svoje prizadetve in moči od početka sa. no eni veji slovanskega rodu, katera stiskana od vseh strani, malo da ni usahnila, dobro vedoč, da bo do Čehi, ako se poda obuditi jih k narodnemu živobitju, čutili se Slovane. Bodi hvala milostljivemu bogu, ki je poslal blagoslov Vašemu in mojemu delu; narodni duh slovauski se probuja z veko vitega spanja; zavest jedinstva slovanske širi se v deželah razširjajočih se od Šumave in Velebita tja čez Ural, od Jadranskega morja do Belega. Skrbeti za daljše zmagovanje te misli, sva že st. ura, sva sveje izslužila; prepuščava našemu mlademu zarodu, da z lastnimi močmi doseže ono vzvišeno stopinjo v življenji

ljudstva, katera gre našemu rodu po njegovem številu. Še marsikatero težavo bode treba premagati, pa glavi in srcu nobena naloga ni neizvršljiva. Če koncem premagamo barbarstvo, grozeče nam ne samo od vzhoda, temveč tudi od zapada (pod geslom: Macht geht vor Recht, Macht schafft Recht), tedaj nastane v zgodovini slovanskega sveta doba, katero so naprej videli in prorokovali najboljši izmed najinih rojakov, tedaj bode človeštvo pod varstvom resnice in miru svojo najvišjo nalogo doseglo. Midva oba ne dočakava te dobe, pa nikdar ne prenehava pripravljati jej pot. Iz tega razloga se družim tisočem glasov Vaših čestiteljev in kličem z njimi iz globočine srca: Mnogaja ljeta Vam! Vedno Vaš Fr. Palacky.“

— O stanju **Bulgarov** piše v Bukureštu izhajajoč bulgarski list „Sloboda“: „Pri vseh narodih imajo uredniki navado, da o novem letu govore o delu in napredku narodovem. Treba bi bilo, da bi tudi mi to storili, ali ne vemo, s čim bi se pohvalili. Vse kar moremo reči, je, da smo še denes, kakor smo bili lani, predlanskem in pred 500 leti. Nastalo je leto 1872 in mi še upamo in čakamo pomoči od drugega. Naše cerkveno vprašanje, na zdravje velikega vezira, ostaje, kjer se je rodilo in odraslo kot pitanje, naša žurnalistika je taka, kakor je bila, po številu in vrednosti, naša književnost, naša mladež, naše šole — ali dosti! V kratko denes smo, kakor lani. Mi smo poslednji narod. Drugi narodi imajo vsaj nekaj, mi pa nimamo nič. Drugi slovanski in neslovanski narodi hlapčujejo vsaj nekaj veljavnim vladom, mi pa se klanjamo najneumnim in barbarim eiganom. Naša nedelavnost in nemarnost vodi človeka v tugo in žalost. Svojoj neprirodnoj in volovskoj potrpežljivostjoj prišli smo do tega, da nas še Turki več ne preganjajo, temveč samo plaše kakor otroke. In mi smo ljudje! Mi nismo ljudje. Poštenega Bulgara mora biti samega sebe sram, kadar se na to zmisli. Mi smo najzadnji narod. Za nas ni svobode, dokler prokleta, gnjusna in sramotna malomarnost med nami vlada. Za nas ni sreče in blagost, dokler se ne spoznamo in ne sramujemo samih sebe. Brezplodni prepiri s Turki in fanarijoti in vse drugo nič ne velja, dokler drugače ne delamo. Naša prva dolžnost je, da izkoreninimo materialno zlo, ki nam je na poti in nas ne pusti naprej. Da pa zmagamo, treba je, da se sami borimo proti temu zlu, da povzdignemo svoje glasove in desnice proti njemu in da pokažemo energično moč in voljo svojo. Drugače ni iz nas nič. Misel je brez dela mrtva. Ako roke še naprej križem držimo in pomoči od drugih pričakujemo, ako bomo tudi zanaprej taki, kakor smo denes, tedaj ne bo z nami nič in pričakovati smemo nova trpljenja.“

Dopisi.

Iz Ljubljane, 8. februarja. [Izv. dop.] Zares mnogo posla bi imeli, ko bi hoteli naštevati ogromno število napačnosti, kterimi je blagoslovljena bela Ljubljana, zato naj denes le eno vzamemo v pretres, zadevajočo naš c. kr. poštni urad. Da ima naš poštni urad strašno veliko opravkov, to bode vsakdo razvidel, kdor pozna kupčijo in obrtnijo v našem mestu, komur je sploh vsakovrsten napredek zlasti gledé železnice pred očmi. Komur pa to ni znano, temu naj zadostuje faktum, da je pred malo leti še samo 8 uradnikov oskrbovalo ves urad, a dan denes jih je 28, a niti to število ne zadostuje, tako naraščajo poslovi. Pa čuda! vseh teh 28 uradnikov se mora zadovoljiti istimi prostori, kteri so prije za silo osmerici zadostovali, vrh tega so pa ti prostori tako temni, nezračni, deloma tudi smrdljivi in polni miazem, da v njih niti delati nij mogoče, vsaj brez škode na zdravju ne, čemur je sijajen dokaz, vedno bolehanje med uradniki. Vrata in duri so tako nepraktična, da so uradniki večnemu prepihu razpostavljeni, prostori pa tako ozki, da stranke druga drugej lezejo na vrat in so duri na stežaj

odprta. Da nihče ne misli, ka pretiravamo, naj še opomnimo, do o zadnjem božiči zaradi pomanjkanja prostorov in osebja celih kupov paketov ni bilo moč odpraviti, kteri so po dva in tudi tri dni neodposlani na pošti ležali, kar gotovo ni na korist občinstvu, ktero reči oddaja in plačuje poštino. In kdo je temu kriv? Nihče drugi nego tukajšnji c. kr. poštni oskrbnik. On ima v prvem nadstropji jako lepo stanovanje — a le za se, in si pač misli: „Selber essen macht fett,“ kako se pa uradnikom in njihovemu zdravju godi, to ga prekleto malo briga. In kljubu vsem tem razmeram, kljubu temu, da Ljubljana raste in se promet množi, se je na novo pogodba sklenila z gospodom Maličem na novih deset (!) let, uradniki in občinstvo se bodo tedaj na novo kotali po starih brlogih. Dotični gospodje bi naj bili vsaj premislili, da bo že čez 5 let v Ljubljani mnogo inace, naj bi bili skrbeli za lepe, zračne, tacemur uradu dostojne prostore, da se ne bode treba uradnikom in občinstvu pisarnice bolj bati nego galeje. A najboljša še pride. Da bi namreč izgovor imeli ostati pri Maliču na vsak način, so z njim nemudoma sklenili pogodbe, pozneje pa na videz šli v dogovor k gosp. L. Tavčarju, kteri jim je 18 krasnih sob ponudil za 3000 gld. od kterega zneska bi bil gotovo še kaj odpustil, a gospodje niso rekli ni bev ni mev in odšli. Za denes naj v tej zadevi bode dovolj, le to vprašanje še stavimo gosp. c. kr. poštnemu oskrbniku oziroma ravnateljstvu v Trstu: Kdaj napravite tolikanj potrebno poštno filialko na glavnem trgu, kjer je največji promet in največja kupčija? Druga, manjša mesta so že davno v tej zadevi oskrbljena, le Ljubljana Vam je pastrika, mi naj bomo zadovoljni najslabšimi prostori, nam ne treba podružnice in sploh ničesa, da se le mnogo poštine odrajuje i. t. d. Pridržujemo si, v zadevah pošte v kterem prihodnjih listov še kako uganiti.

Iz Krškega, 7. feb. [Izv. dop.] (Ujeti tatovje. — Pevsko društvo.) Tatovstvo je v Krškem in okolici bilo pretečeno leto na dnevnem redu. V 3 trgovske prodajalnice so samo na Krškem po noči tatje skozi močno zidovje predrli in pri tej priliki mnogo blaga vzeli. Isto v več krajih v okolici. Opazovalo se je na vse strani, ali nikaker se tem roparjem ni moglo na sled priti. Kar 24. pretečenega meseca pride nepodpisano pismo po pošti iz Ljubljane, in pravi: pri tej in tej liši se boče ukradeno blago našlo. Tukajšna c. k. sodnija to reč v roke vzame in preiskavanja so se začela. V Leskovcu pri Mici Kerin, vdovi in krčmarici, je komisija več ukradenega blaga dobila. Mica Kerin, njena hči in sin, Miha Kerin, mož, kateri je že več let na Lepoglavi sedel, 2 Budkovec, Goršak, ti zadnji 4 ali 5 najbrž sami pri ropanji udeleženi, so bili od c. k. žandarmov v Krško in čez nekaj dni v Novomestu k višji c. k. sodnji odpeljani. Kakor Leskovčani govore more si še oseb v tej roparski spletki zamotani biti. Od naše c. k. sodnije samo več eneržije v tej zadevi pričakujemo. C. k. višja sodnija v Novemestu bode gotovo mnogo roparskega blaga še skritega naglo in z vso strogostjo in natančnostjo preiskavanje v roke vzela, in to roparsko krdel ostro kaznovala, da bode naš kraj enkrat rešen tega zla.

Tukajšnje pevsko društvo je v nedeljo, to je 4. t. m. Vodnikovo besedo z govorom, deklamacijo, petjem in plesom napravilo, in sicer samo za ude, katerih se je tudi mnogo udeležilo. Petje in deklamacija je bilo izvrstno. Gospodičina Marija Krašnar, nadučiteljica v Radgoni je poklonila pevskega društvu laborov venec s svilnatim trakom narodnimi barvami in zlatimi slovenskimi napisi. Za ta dar in prejšnje delovanje pri društvu, zakliče jej pevsko društvo trikratni gromni: živila! Plesalo in radovalo se je do belega dne. Da se je Vodnikova beseda mogla obhajati, smo tukajšnemu odvetniku in predsedniku pevskega društva gospodu dr. Franju Bratkoviču in soprugi veliko hvalo dolžni, ker so svoje sobe za ta večer prepustili. Za naprej se bode ložje pro-

stor dobil. Društvo namerava v postu petje s tombolo napraviti. Poslal je odbor pevskega društva marljivi rojanski čitalnici bratovski pozdrav po brzojavu, in ob 5. v jutro dobili smo brzojavno odgovor. Živeli hrabri Jadrijanci!

Iz Zagreba. 11. febr. [Izv. dop.] Denes gredo razne novice po mestu od ust do ust. Čuje se, da so odstopili ban Bedeković, njegov prvi doglavnik Šuhaj in zagrebški mestni župan Cekuš, ter da je bivši predsednik Rauchovega sabora in sedanjí predstojnik deželnege financijalnega ravnateljstva Vakanović imenovan kot „locumtenens banalis.“ O Šuhaju se govori, da pride k vkupnemu transislajtanskemu ministerstvu, drugi pa nasprotno trdijo, da pride na mesto Kalay-a za generalnega konsula v Beligrad. Njegovo mesto tukaj bo zavzel baje sedanjí ministerijalni tajnik Mirko Bogovič. Tudi za kanonika Vebera se čuje, da je „nekaj postal.“ Koliko je na vseh teh glasovih resnic, pokazalo se bo v kratkem. Vakanovićevo ime ne pomeni pomirbe, ampak borbo. Magjari, kakor se vidi, nameravajo res še enkrat „poskusiti.“ — V magjaronske stranki počila je kriza. Razklala se je na dva platiča: v oljnato in vodeno-barvene magjarone. Magjaroni oljnate barve, ti so naši ustavoverneži. Oni nečejo o reviziji nagodbe nič vedeti. V glavnej skupščini občinstva županije zagrebške, ki se je ravnokar končala, in nenavadno burna bila, so narodnjaki v vseh vprašanjih nasproti magjaronom sijajno zmagali. Službene „Nar. Novine“ so začele malo po malem tudi za revizijo nagodbe pisati. V njih člankih nekoliko dni sem pahljajo sami zefiri, in to je tudi pomenljivo znamenje časa.

Hrvatska dežela je rodovitna dežela, pa kljubu temu je vendar vsako deseto leto pri nas gladno leto, kar je znamenje, kako nizko še naše narodno gospodarstvo stoji. Tudi letos je po mnogih krajih naše dežele stradanje in glad. V Zagrebu sta se v podporo stradajočih dva odbora. osnovala eden narodnjaški, drugi magjaronski ali oficijelno vladni. Obadva odbora nabirata milodare ne samo po Zagrebu, ampak po svojih pododborih, po celej deželi. V vspehu je med njima velika razlika: kajti vsak da raje svoj milodar narodnjaškemu nego magjaronskemu nabirateljju. Vlada je od narodnjaškega odbora zahtevala, naj nabrane milodare vladnemu odboru preda, ki jih bo potem med stradajoče razdelil. Vlada se boji, da ne bi vpliv narodne stranke potem še bolj se razširil, in to je razlog, zakaj narodnjaškemu odboru zavire dela.

V Zagrebškem predmestji „sv. Duh“, ležečem na štirski cesti, je krčma, imenovana „pri Mandalici“, ker pred hišo mandalina ali marulično drevo raste. Posestnica te krčme je korenita Slovenka. Kocijan je njeno ime. Pri zadnjih saborskih volitvah je bila ona med Duhovljani najvnetejša kortešica za narodnega kandidata. V večí vspeh svojega korteševanja darovala je iz svoje kleti duhovljanskem volilcem deset veder vina. Pred nekolikimi dni odlikovali so jo zagrebški narodnjaki s poklonom srebrnega kozarca. Jaz jo živo priporočam vsem njenim sestram na Slovenskem v posnemovalen izgled. Živela!

Iz Dunaja. 8. febr. [Izv. dop.] Tukaj imamo nekoliko časopisov, kateri vselej, kadar vlada z opozicijo ostro ravna, zatirane branijo in vlado grajajo. To pa delajo samo za to, da bi se kazali neodvisne. V to kategorijo spada pred vsemi „Neus Wiener Tagblatt.“ Ko je bil Koller prvokrat na Českem namestnik in je vsaka svobodna beseda morala Čehom v grlu ostati, tedaj je kazal organ fiakerjev in postrežnikov, lakajev in strežajev in kar je takih „demokratov“ več, hudo nezadovoljnost. Ko pa je postal Hohenwart minister in je ž njim svoboda tiska in besede na Českem izgubila prej najtežje verige, prišel je Tagblatt na Dunaji z bičem na dan in zametoval vse naredbe.

Sedaj „Neues Wiener Tagblatt“ isto dela kakor o prvem natisu Kollerjeve magnae chartae libertatum. Da bi se kazal pravega svobodnjaka,

nepriistranskega demokrata, piše zoper delegiranje nemškoustavovernih porotnikov za pravde českíh listov in piše celo zoper pravosodnega ministra dr. Glasera. Glaser je namreč naredil, da se pri najvišjem sodišči na Dunaji dve leti ne bode imenovali več dvorni svetovalci za pomagalne delavce, temveč se dajali svetovalci deželnih nadsodnij najvišjemu sodišču v pomoč. Prvosodnik najvišjega sodišča pa je znani bivši svobodomiselní in nemškim narodom pravični minister Schmerling, ki ima kot tak pravico voliti take nadsodnijske svetovalce za najvišje sodišče, ki se bodo njemu klanjali; tako bode tedaj znani pristrankar gošpod najvišje pravosodne oblasti v Cislajtani. Ta tožba je seveda pravična in zlagamo se z „N. W. Tagblattom“, ki graja pristranost sodnikov, in ministra, ki jo ne samo trpi, temveč jo pospešuje. Ali ker dunajske žurnaliste poznamo, ne moremo dati nič za njih grajo takih naredeb, ko so delegiranje porotnikov, pačenje pravosodja itd. „N. W. Tagblatt“ graja samo za to, da je pikantno. Kadar bode kak pravičen minister sedanje zlostanje odpravil, pa „Tagblattu“ zopet ne bode všeč. Pomenljivo je samo to, dá eminentni ustavoverci prvega svojega malika v sedanjem ministerstvu grajajo.

Politični razgled.

Ustavavnega odbora pododsek je vendar enkrat dokončal svoje delo o gališki resoluciji, ali pomirjenji s Poljaki. Omejen prostor našega nednevnega lista nam ne dopušča že denes cel izdelek prinašati, zato ga prinesemo kadar ga bode ves odbor, ki ga najbrž zopet predela, sprejel in zbornici predložil. Ustavoverci Poljakom ne hote ni toliko dati kakor jim je Hohenwart v svoji predlogi hotel privoliti. Resoluciji nasproti ustavoverci hočejo dati namesto neke kvote iz državnih sredstev — samo paušale, enak tistemu znesku, kar se je dozdaj za Galicijo izdajalo; postavodajstvo o uku jim privolijo samo v „mejah državnih osnovnih postav;“ pridružujejo pravico priznanja dovoljnih šolskih let in veljavnosti spričal; za gališke šole se tudi ponuja samo pavšale, med tem kr je Hohenwartov predlog obetal dotacijo; Poljakom se privoljuje en ud v ministerstvu, med tem ko je Hohenwart obetal da bode Galicija z enim udom v „svetovalstvu k rone“ zastopana. Splah pa so vse privolitve omejene, povsod so ustavoverci pustili kako centralistično vrzel. Težko da bi Poljaki hoteli s tem zadovoljni biti.

V nemškem jeziku pisanemu organu česke državopravne opozicije „Politik“ je c. kr. namestnik na Českem baron Koller „zarad mnogokratnih konfiskacij prepovedal razprodajanje na drobno v Pragi. Opravništvo državi nevarnega lista oznanja, da bode vsem naročnikom za naprej liste brezplačno v stanovanja pošiljalo, ker ga ne smejo sami dobivati po razprodajalnicah in list se bode razen tega prodajal pri knjigotržcih, katerim dovoljenja za razprodajanje časopisov ni posebej treba. Stvar osvetljuje svobodo tiska in svobodoljubje c. kr. generalov in sedanjih ministrov, kateri se jih poslužujejo kot postrežnikov.

Slovensko-nemške poštne tiskovine je minister za trgovstvo dr. Banhans na Koroškem prepovedal. Nov kos ravnopravnosti!

Prvih českíh listov pred nemškimi porotniki eden bode „Politik.“ Za sodbo, o njenih zločinah, prestopkih itd. je delegirana porotna sodnija v Egeru, mestu, katerega stanovalci so odlično ustavoverni, kar je v najnovejših časih v oficijelnem jeziku toliko, ko „nepriistransko“, „objektivno“, „pravično.“

V berlinskem nemškem državnem svetu traja boj nemških liberalcev proti katolicizmu dalje. Bile so zopet ostre debate, Bismark je sam vstal in govoril proti katoličanom, očita jim, da niso nemško-narodni, in da v Poznanjskem Poljstvo podpirajo. Poljakom je Bismark javno

zažugal, da jih bode Prusija ponemčila, da bode ravno tako delala ž njimi kakor je Francoska z Elsasom. — Torej kar je bilo za Francoze kterim so se Elsassi prostovoljno francoziti dali, velik greh, to je za Nemce, ako Slovane teró, za sluga in krepost!

Razne stvari.

—p. (Premoženje jugoslovanske akademije) znanosti in umetnosti je iznašalo koncem leta 1871. v gotovem 292.702 gold. 58½ kr. Tečajem leta 1871. pomnožila se je glavnica za 3471 gold. 72½ kr. Akademija je potrošila od glavninih obrestov v svoje svrhe 11.890 gold. 75 kr. — Premoženje zaklada za utemeljenje jugoslovanskega vseučilišča iznašalo je pak koncem leta 1871. v gotovem 203.624 gold. 61½ kr. Tečajem leta 1871. pomnožila se je glavnica za 18.758 gold. 29½ kr. Do konca tekočega leta pričakuje se pomnoženje vseučiliščne glavnice naj manj za 120.000 gold. Zagreb je namreč daroval 50.000 gold., legat Eduarda Jelačića iznaša v okroglej svoti kakih 27.000 gold., in tretjina po zagrebške županiji darovanega tako imenovanega „hospitalnega“ zaklada kakih 28.000 gold. Tako si bodo Hrvati za sebe in sploh za Jugoslovane s svojimi lastnimi močmi vseučilišče osnovali. Pomozi si sam, in bog ti bo pomogel!

* (Deželni šolski svet kranjski) je v svoji seji 11. jan. t. l. vsled ministerske naredbе sklenil v vseh šolskih okrajih učiteljske knjižnice ustanoviti po naredbah ministerstva, katere bodo slovenske in nemške tiskane. Za pri neske k takim knjižnicam se bodo prijatelji šol in domoljubi prosili in na branilnico se bode deželni šolski svet za pomoč obrnil. Skleneno je tudi bilo, da imajo c. k. okrajni šolski svetovalci razpisovanja služeb tudi v Gorico poslati. Razen tega so se rešile nekolike osebne zadeve.

* (Bolniško društvo na graškem vseučilišči) hoče ustanoviti zbor nekolikih profesorjev in nemških buršev, pa samo na dobro zbolelim nemškim študentom. V Gradci se pač ne morejo povzdigniti do one stopinje, kakor študenti na Dunaji, kateri imajo bolniško društvo, ki blago skrbi za vse zbolele študente in ne širi srda proti drugim narodnostim celo na bolniško posteljo. Človekoljubje očetov je v graških vseučilišnikih nemške narodnosti lepe kali pognalo!

* (Izpraznene službe.) Pri c. k. višji deželni sodnji za Štajersko, Koroško in Kranjsko je prazna služba svetovalskega tajnika s plačo letnih 1200 gld., eventuelno služba adjunkta svetovalskega tajnika s plačo letnih 1000 gld.; prošnje naj se oddajo do 18. febr. t. l. predsedništvu višje deželne sodnije v Gradci. — Pri c. k. deželni sodnji v Gradci je razpisano mesto za namestnika državnega pravdnika s plačo 1000 gld.; prošnje se naj pošljejo do 20 februarja t. l. višjemu deželnemu pravdnikstvu v Gradci. — Služba učitelja v Št. Gothardu pri Trojanah (243 gld.) in služba podučitelja v Moravčah (189 gld.); za obe službi se prosi do konca t. m. pri okrajnem šolskem svetu v Kamniku.

* (Ukraden vol.) Iz Kroke se nam piše: „29. januarja je bil na Dobravi pri Kropi nekemu kmetu vol iz hleva po noči ukraden in odpeljan. Ker je kmet še-le po polnoči domu prišel, zapazi da vola ni. Izkliče sosedo in gredo vola iskat. A ker je bila velika tema, niso tatu na sled prišli. Drugi dan so dobili ne daleč od hiše v gozdu volovo kožo, in nekaj ostankov, ker so tatje meso vzeli, to pa popustili. To je vendar strahovito takemu revežu, kakor je ta kmet, živinče vzeti! Le premehka je sodnija s takimi lumpi ako jih zasaci. Bolj ostro! in ne bode se o tolikih tatvinah slišalo, ako bo tatov strah.“

* (K ravnopravnosti.) V Cislajtani obstoji sedaj za izkuševanje učiteljev 18 nemških komisij in samo 3 slovanske.

* (Roparstvo in razbojništvo na Magjarskem.) V Szegedinskem okraji je v zadnjem

